

STORTINGET

Representantforslag 168 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Dagfinn Henrik Olsen, Alf Erik Bergstøl Andersen
og Bård Hoksrud

Dokument 8:168 S (2024–2025)

**Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Dagfinn Henrik Olsen, Alf Erik Bergstøl Andersen
og Bård Hoksrud om å legge bedre til rette for
seniorer i samfunnet**

Til Stortinget

Bakgrunn

Seniorer utgjør en viktig ressurs i det norske samfunnet, og det vil bli langt flere seniorer i de kommende årene. Det må legges til rette for at seniorer kan bidra mer aktivt i samfunnet. I flere sektorer opereres det i dag med aldersgrenser som er diskriminerende og hindrer folk som ønsker å bidra. Dette er både uholdbart og usosialt.

Et politisk flertall på Stortinget har bestemt at folk må jobbe lenger for å kunne motta samme pensjon. Samtidig mottar ikke arbeidstakere over 67 år de samme sosiale rettighetene som andre arbeidstakere, knyttet til dagpenger og sykepenger. Etter fylte 75 år tjener man ikke lenger opp pensjonsrettigheter. Bussjåfører tillates ikke lenger å transportere folk etter fylte 75 år, og selv førerkortregelverket fremstår som aldersdiskriminerende. Forslagsstillerne mener det trengs en storrengjøring i aldersdiskriminerende regelverk og vil erstatte byråkrati og regelverk med individuell frihet og økonomisk trygghet.

Seniorer utgjør et voksende antall og et stort spenn i aldersgrupper og funksjonsnivåer. Forslagsstillerne mener at samfunnet må legge til rette for aktive og deltagende liv for seniorer i alle aldersgrupper. Samfunnets oppgave er å legge til rette for friere samfunnsdeltakelse

og mindre byråkrati for personer i alle aldersgrupper, inklusive seniorer.

Arbeid og pensjon

Forslagsstillerne viser til at Fremskrittspartiet har stemt imot pensjonsreformene som har hatt som hensikt å redusere verdien av folks pensjoner og høyne alminnelig pensjonsalder. Pensjonsreformen vedtatt i 2024 gjør at folk må jobbe lenger for samme pensjon, slik at man frigjør ressurser til andre prioriterte oppgaver, herunder det grønne skiftet. Forslagsstillerne viser til at Fremskrittspartiet mener at ordinær pensjonsalder skal ligge fast, men vil gjerne legge til rette for at folk som ønsker det, kan få jobbe så lenge de vil etter ordinær pensjonsalder. Det er uholdbart å pålegge seniorer å jobbe lenger for samme pensjon, men ikke samtidig innrømme arbeidstakerne samme sosiale rettigheter som yngre i arbeidslivet. Forslagsstillerne mener at seniorer som arbeidstakere skal ha samme rettigheter som alle andre.

Seniorer må få tjene opp pensjonsrettigheter så lenge de er i jobb. Dagens 75-årsregel for pensjonsopptjening må skrotes. I dag mister man retten til dagpenger ved arbeidsledighet ved 67 år og innskrenkninger for sykelønn fra 67 år med opphør fra 70 års alder. Arbeidstakere må ha ordinær rett til både dagpenger og sykepenger så lenge man er i jobb. I dag har man et oppsigelsesvern for alder til man er 72 år, forlagsstillerne mener at det ikke skal være noen øvre aldersgrense i arbeidslivet.

Yrkessjåfører og førerkortregелеverk

En av samfunnssektorene der seniorer møter aldersdiskriminerende regelverk, er i transportbransjen. Seniorer fratas ved 75 års alder muligheten til å kunne frakte passasjerer med buss, minibuss eller drosje. Dette praktise-

res i en situasjon der det er stor mangel på sjåfører og næringen er bekymret for tilgangen på sjåfører fremover. Mange sjåfører har et ønske om tilknytning til arbeidslivet og muligheten til å kunne fortsette sitt virke så fremt helsen tillater det. Transportselskaper har for eksempel stort behov for ekstrahjelp. Nabolandene våre praktiserer ikke en slik diskriminering og legger til grunn at det er helsesituasjonen som må avgjøre sikkerhet, ikke alder. Forslagsstillerne mener at aldersgrensen for kjøreseddel skal oppheves, så det er en leges vurdering av helsesituasjonen for kjøreseddel som blir avgjørende som for alle andre.

Førerkort er viktig for bevegelsfriheten i samfunnet. Tap av førerrett oppleves for mange som en betydelig innskrenkning i frihet. For mange eldre oppleves det nok som ekstra tungt å møte den isolasjonen som et slik tap kan gi. Dette gjelder i særlig grad i distriktene, men vil også gjelde for byområder. Kollektivtrafikk kan være praktisk for mange, men i mindre grad for eldre seniorer.

I dag må personer som er 80 år eller eldre, få en helseattest hvert tredje år for å beholde førerkortet. Dette er en særskilt diskriminerende regel knyttet til alder som flere andre land har gått bort fra. Bruk av kognitiv test er kontroversiell også faglig sett og skal ikke lenger være en hovedregel. Etter forslagsstillerne oppfatning kan imidlertid praksis knyttet til denne regelen fremstå som tilfeldig og kan gi fare for forskjellsbehandling. Regelen om helseattest er tidligere vedtatt fjernet av Stortinget, men ikke fulgt opp av regjeringen. Forslagsstillerne mener at kravet til aldersdiskriminerende helseattest skal oppheves.

Boforhold og aktivitet

For eldre seniorer er det viktig at det legges til rette for aktivitet og praktiske boformer. Her kan det offentlige bistå med å legge til rette. Boligbygging og tjenester vil løses av private initiativ. En stor del av boligmassen er dårlig tilpasset eldres behov, og det mangler tilstrekkelige finansieringsordninger for å stimulere bygging og tilpassing av aldersvennlige boliger. I 2023 gikk kun 1,8 prosent av startlånsutbetalingene til eldre, noe som viser at dagens ordning ikke er godt nok tilpasset eldres behov. Seniorvennlige boliger er avgjørende for å avlaste sykehjemmene og gi eldre et verdig botilbud.

Tilrettelagte boformer

Regjeringen vil at folk skal ta mer ansvar for bolig tilpasset alder. I mange større kommuner vil det finnes boligtilbud som er tilrettelagt for eldre seniorer. I mindre kommuner er det et mindre marked for slike boliger, som gjør at det offentlige må ha en mer aktiv rolle. Det er altfor lite av boligmassen i Norge som er egnet til personer med ned-

satt funksjonsevne. Mange eldre bor i boliger som er vanskelige å tilpasse, og over halvparten av dem som bor i slike boliger, har ikke økonomisk mulighet til å flytte.

Forslagsstillerne mener det er viktig å legge til rette for at alle gode krefter kan bidra i å utvikle tilpassede boligtilbud over hele landet. Rammebetingelsene må legge til grunn likebehandling av offentlige og private aktører. Kommunene kan bidra på flere måter til å realisere slike boligprosjekter gjennom tilrettelegging av areal, samlokalisering av tjenester eller frafall av gebyr eller avgifter.

Forebygging av fallulykker og andre skader relatert til uegnede boliger kan spare samfunnet for store kostnader. Helsedirektoratet anslår at fallskader blant eldre koster samfunnet over 10 mrd. kroner årlig. Mye av dette kunne vært unngått med bedre boløsninger.

Aktivitet

For mange eldre seniorer er livet preget av for få muligheter til daglig aktivitet og muligheter til å kunne bidra i samfunnet. Seniorer utgjør en stor samfunnsressurs som gjør mye frivillig arbeid. For eldre seniorer er det imidlertid et større behov for å tilrettelegge muligheten for et mer aktivt liv i lokalmiljøet. Her må det offentlige spille på lag med private initiativ og foreninger.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne 75-årsgrensen for å kunne opptjene pensjon.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til nødvendige lovendringer for å sikre alle arbeidstakere, uavhengig av alder, like rettigheter til sykepenges og dagpenger.
3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne aldersgrensen på 75 år for kjøreseddel for persontransport.
4. Stortinget ber regjeringen oppheve kravet om helseattest for ordinært førerkort fra 80 års alder.
5. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan man kan legge til rette for utbygging av seniorvennlige boliger basert på et offentlig-privat samarbeid.
6. Stortinget ber regjeringen ta et initiativ sammen med relevante organisasjoner og privat sektor for å legge til rette for at seniorer etter endt yrkeskarriere kan få anledning til å fortsette som bidragsyttere i samfunnet.

8. april 2025

Dagfinn Henrik Olsen

Alf Erik Bergstøl Andersen

Bård Hoksrud